

ОБЩИНА ВЕЛИКО ТЪРНОВО

**План за действие на Община Велико Търново
в изпълнение на областната стратегия за интегриране
на българските граждани от ромски произход
и други граждани в уязвимо социално положение,
живеещи в сходна на ромите ситуация
/2014 г. – 2020 г./**

I. Въведение

Настоящият План за действие на Община Велико Търново за интегриране на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация за периода 2014 г. – 2020 г. е съобразен със следните документи:

- Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите /2012 г. – 2020 г./, приета с Решение на Народното събрание на 01.03.2012 г.;
- Общински план за развитие на Община Велико Търново /2014 г. – 2020 г./;
- Стратегия на област Велико Търново за интегриране на ромите /2012 г. – 2020 г./.

Планът за действие има за цел да подкрепи усилията на институции и структури, насочени към осигуряване на пълно и равноправно участие на уязвимите групи в обществения живот, както и изключване на дискриминацията спрямо тях.

Интеграцията е насочена към развитие и утвърждаване на ценностите и богатствата на собствената етноспецифична култура в контекста и развитието на общонационалната българска култура. Водещ е принципът за значимостта на отделната личност и равнопоставеността ѝ в третирането и участието в общественно-политическия живот, независимо от пол, раса, народност, етническа принадлежност, гражданство, произход, религия или вяра, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично или обществено положение, увреждане, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено състояние или на всякакви други признаци, установени в закона за защита срещу дискриминация, както и в международни договори, по които Република България е страна.

Настоящият План за действие е изготвен от Общински оперативен екип, определен със Заповед РД № 22–508 /01.04.2014 г. на Кмета на Община Велико Търново, в процес на партньорство между заинтересованите страни - общинска администрация, териториалните структури на Агенцията за социално подпомагане, Агенция по заетостта, местни структури на централната държавна власт и неправителствени организации.

На база анализ на ситуацията, процесите и тенденциите в интеграцията на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация, са изведени основни приоритетни области на действие в следните шест направления:

- Образование;
- Здравеопазване;
- Жилищни условия;
- Заетост;
- Върховенство на закона и недискриминация;
- Култура

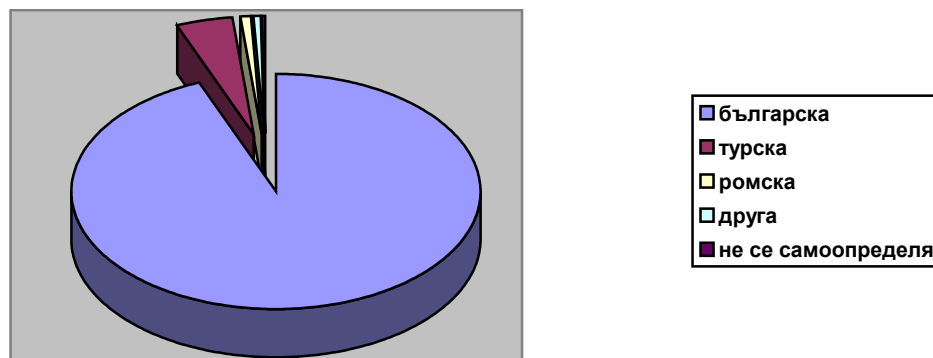
II. АНАЛИЗ НА СИТУАЦИЯТА

Община Велико Търново се намира в Централна Северна България и е включена в административно - териториалните граници на област Велико Търново. Населението на Община Велико Търново по данни на Национален статистически институт /НСИ/ към 01.02.2011 г. наброява 88 670 души, разпределени в 37 населени места - три града и тридесет и четири села.

Населението в Община Велико Търново, разпределено по етническа група и възраст към 01.02.2011 г. е следното:

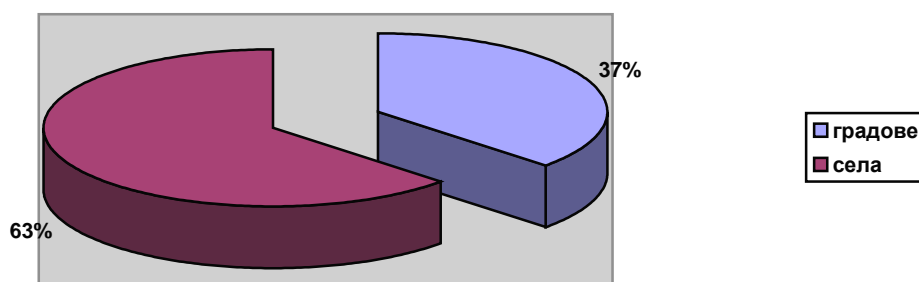
Етнически групи	Общо	Възrastови групи							
		0 - 9	10 -19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70 и повече
Общо за общината	88 670	6 720	8 055	15 737	12 588	11 648	12 690	11 553	9 679
Отговорили	80 509	5 746	7 087	13 945	11 498	10 722	11 638	10 734	9 139
Българска	75 570	5 123	6 473	13 039	10 766	10 049	10 987	10 266	8 867
Турска	3 681	353	451	703	555	533	511	366	209
Ромска	595	104	134	105	98	71	37	24	22
Друга	350	8	10	58	48	52	80	59	35
Не се самоопределя	313	158	19	40	31	17	23	19	6
Неотговорили	8 161	974	968	1 792	1 090	926	1 052	819	540

Съгласно Националната стратегия на Република България за интегриране на ромите, в национален мащаб „Продължава тенденцията част от хората, които околното население назовава като „роми” или „цигани” да се самоопределят като българи, турци, румънци и др., което произтича от правото на преброяваното лице само да определи етническата си принадлежност или да не посочи такава.“. По данни на ЦМЕДТ „Амалипе”, посочената тенденция е валидна и за община Велико Търново, поради което процентът на населението, определяни от другите граждани като „роми“ или „цигани“ е по - висок от този на самоопределилите се като такива. Настоящият План се отнася и до тези групи граждани на община Велико Търново, както и до други уязвими групи, които имат аналогични проблеми.

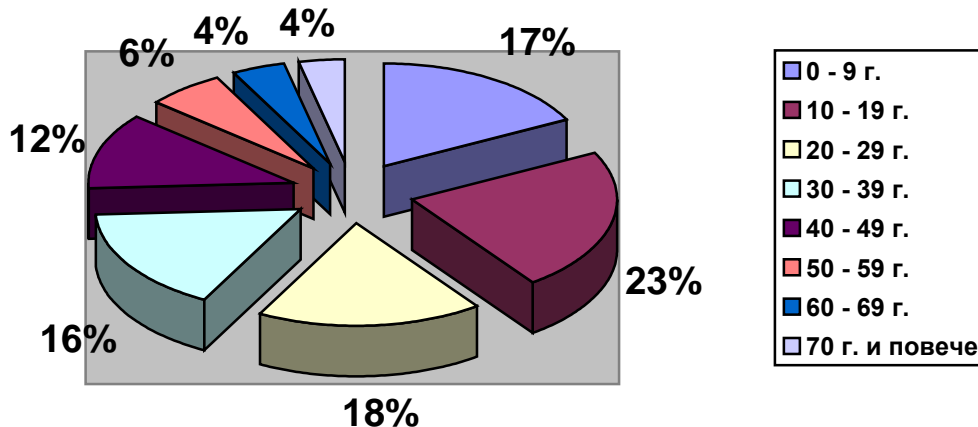
Фигура 1: Разпределение по етническа структура на населението в Община Велико Търново /по данни от НСИ/

От представените данни е видно, че населението, принадлежащо към ромската етническа група на територията на Община Велико Търново към 01.02.2011 г. е 0,6 % от общото население на общината.

Фигура 2 Разпределение на населението от ромски произход по местожищеене /по данни на НСИ/

- 63 % от ромската етническа група живее в селата, от тях 70 % обитават село Водолей.

Фигура 3 Разпределение на ромското население по възрастови групи /по данни от НСИ/

- Най – голям е броя на гражданите от ромски произход в училищна възраст /10 г. - 19 г./;
- Най – малък е процента на лицата в пенсионна възраст /60 г. и повече/.

Данните от проведено проучване за подпомагането, нуждите и проблемите на посочената целева група от Дирекция “Социално подпомагане” гр. В. Търново към 31.03.2014 г., сочат следното:

Информацията, която предоставят е синтезирана от наличната база данни, формирана от подадените молби-декларации, и от контакти по райони с ромско население, определени по външни физически белези и заявена принадлежност към ромската общност от тяхна страна.

При направеното подробно проучване на подпомаганите лица и семейства от Дирекция “Социално подпомагане” - Велико Търново, са обхванати и лица, които не са обект на подпомагане, но са в уязвимо социално положение.

Населените места, където има сформирани по-големи групи от роми по самоопределение са: гр. Дебелец, с. Водолей, с. Леденик, с. Малки Чифлик и с. Шереметя.

Посочената по-долу информация е динамична и се променя в рамките на всеки месец.

Общ брой подпомагани лица с месечна парична помощ към месец март 2014 г. по ППЗСП са 212 броя, от тях лица от ромски произход – 59 лица, като от тях 7 лица са от град В. Търново, останалите 52 лица живеят в останалите населени места на общината: с. Водолей – 38 лица, с. Леденик - 4 лица, с. Шереметя – 2 лица, с. М. Чифлик – 2 лица, гр. Килифарево - 2 лица, гр. Дебелец - 2 лица, с. Ресен - 2 лица.

Общия брой на подпомаганите лица с увреждания в община Велико Търново към месец март 2014 г. е 4 658 броя, от които 184 са деца. Броят на лицата от ромски произход е относително малък, тъй като по-голямата част от тях не са освидетелствани от ТЕЛК и не са обект на подпомагане. Деца от ромски произход с увреждания, подпомагани от Дирекция “Социално подпомагане” – Велико Търново са:

Населено място	Деца от ромски произход Бр.	Вид на заболяването
Велико Търново	2	1. Детска церебрална парализа, 2. Отлепване на ретината - 100% с чужда помощ.
Килифарево	1	Диабет, придобит
Водолей	3	1. Вродени аномалии на белия дроб 1 година-100% с ч.п. 2. Умерена умствена изостаналост -17 г. 80% 3. Епилепсия-4 г. 90% с ч.п.
Самоводене	1	Болест на Нийман-Пик 73% с ч.п. на 7 години
Пчелище	2	Децата са братя на 7 и 8 години болни от хемофилия

Децата освидетелствани от ТЕЛК и НЕЛК са сравнително малка група и боледуват предимно от вродени и наследствени заболявания. Семействата се подпомагат финансово и им се оказва подкрепа при отглеждането и лечението на децата.

По НП „Асистенти на хора с увреждания” в с. Водолей са назначени 3 безработни лица, като двама от тях се грижат за възрастни хора и един за дете с увреждане.

Отдел „Закрила на детето”, Дирекция “Социално подпомагане” – Велико Търново, работи с ромски семейства и деца по проблеми, свързани с изоставяне на деца след раждането им, настаняване на деца в семейства на роднини, близки или специализирани институции, поради тежки заболявания, лоши жилищни и битови условия на живот и/или невъзможност на родителите да полагат необходимите грижи и възпитание. Със семействата се работи с гъвкави форми, като временно настаняване и връщане обратно в семейна среда, при изявено желание от страна на родителите и при предприемане на необходимите инициативи за подобряване на условията на живот.

Към март 2014 г. настанените деца в семейства на близки и роднини са, както следва:

- гр. В. Търново - 1 дете
- гр. Дебелец - 2 деца,
- с. Шемшево - 1 дете,
- с. Водолей - 1 дете,
- с. Ресен - 2 деца.

Помощ и подкрепа се оказва на многодетните семейства. Традиционно ромските семейства имат от 4 до 12 деца. Често се налага да се търсят помощи, като мебели,

дрехи, домакински пособия и други вещи за обичайно ползване, за да се подпомогнат семействата да отгледат децата си в семейната среда. В някои от семействата се налага настаняване на част от децата в специализирани институции.

В последната година се налага тенденция за нарастване на случаи на самотни бащи в ромските общности, което е предпоставка за поставяне на децата в риск. Тези случаи се наблюдават и се оказва подкрепа при необходимост.

Съвместно с Община Велико Търново, Детска педагогическа стая при РУ „Полиция”, Дирекция “Социално подпомагане” Велико Търново и Център за обществена подкрепа са сформирани екипи, които осъществяват ежемесечни акции по график за издирване на просещи деца в град Велико Търново. Такива случаи са регистрирани и се изясняват причините, довели да този проблем.

Основни тенденции и проблеми, които социалните работници в процеса на работа са установили по отделните населени места са следните:

➤ В град Велико Търново, относителния дял на ромско население е нисък. Самотни ромски майки живеят предимно в околностите на града в местностите Козлуджа и Дервеня в много лоши битови условия, без ток и течаща вода.

➤ В град Дебелец има много семейства, които мигрират от община Котел с цел намиране на сезонна работа, предимно дърводобив и живеят в лоши битови условия, извън регулация. В промишлената зона на гр. Дебелец има сформирано временно селище-катун също от преминаващи през общината роми, търсещи сезонна работа. Условията за живот там са лоши и до голяма степен рискови, както за децата, така и за възрастните. Голяма част от тези семейства не са обект на подпомагане в община Велико Търново.

➤ В с. Водолей, проблемите не са от битов характер, а по - често свързани с нередовното посещение на училище на децата.

➤ В с. Ресен, ромската общност е обособена отделно. Шест от семействата са с по три, четири или пет деца и живеят в лоши битови условия. Много от тях не отговарят на условията за подпомагане, тъй като са с прекратена регистрация в Дирекция “Бюро по труда” – Велико Търново, неуредени лични документи и др. Издържат се от случайни доходи.

➤ В гр. Килифарево основният проблем е свързан с образованието на децата след осми клас. Родителите посочват причина ниски доходи и невъзможност за закупуване на карти на децата за пътуване. Това също води и до типичния проблем при ромските общности - ранни бракове и раждане в ранна възраст.

➤ В с. Леденик част от ромските семейства живеят извън населеното място при лоши битови условия, липса на вода и ел. енергия. Поради пътувания с цел работа в чужбина, много от децата се отглеждат в семействата на близки и роднини, за което често не достига информация до Дирекция ”Социално подпомагане” – Велико Търново.

➤ В с. Шереметя малко семейства на роми се подпомагат, поради отказ от регистрация в Дирекция “Бюро по труда” или трудова заетост в други населени места и др.

Лица, които не са роми, но живеят в сходни условия са предимно самотни хора, без близки или във влошени взаимоотношения с близките си, лица с ниски доходи и/или хора с ментални увреждания, много често недиагностицирани. По населени места са разпределени както следва: в гр. Велико Търново - 10, с. Балван - 2, Леденик - 2, с. Никюп - 2.

По Проект „Да докоснем недосегаемите, борейки се с традиционни и нови анти-ромски стереотипи”, финансиран от Европейската комисия по Програма „Основни човешки права и гражданско участие”, реализиран от ЦМДТ „Амалипе” са обучени 4 социални работника от Дирекция “Социално подпомагане”, от които трима от отдел “Социална закрила” и един от отдел “Закрила на детето”.

1. ПРИОРИТЕТ „ОБРАЗОВАНИЕ”

Един от основните приоритети в дейността на Община Велико Търново е насочен към задоволяване на образователните потребности на населението. На територията на общината има добре изградена и разгърната мрежа от образователни и учебни заведения. В условията на делегиран бюджет детските градини и училищата се стремят цялостно да обхванат децата, подлежащи на образование и да подобрят максимално материалната база и условията за труд и обучение.

Детските градини на територията на община Велико Търново са 22 в т.ч.:

- Обединени детски заведения – 4
- Целодневни детски градини – 18

От тях 12 са в град Велико Търново, а 10 са разпределени в различни населени места в общината.

Училищата на територията на общината са 30, в т.ч.:

- Основни училища – 13;
- Средни общообразователно училища – 4;
- Гимназии – 4;
- Професионални училища – 5;
- Спортно училище – 1;
- Частен колеж – 1;
- Помощни училища – 2.

21 от училищата се намират в град Велико Търново, а останалите 9 са разпределени в малките населени места.

В сферата на висшето образование обликът на Община Велико Търново се определя от Великотърновският университет “Св.св. Кирил и Методий”, в който се обучават над 10 000 студенти в над 60 специалности.

Във Велико Търново има филиал на Висше училище по агробизнес и развитие на регионите.

В града се намира и най-голямото и най-старо висше военно училище в България – Национален Военен Университет “Васил Левски“.

Анализ на ситуацията в сферата на образованието

1. Обхванати деца в детски заведения за учебната 2013/ 2014 година:

• Общо обхванати деца в детските заведения в община Велико Търново – **2537 деца**. От тях задължителна предучилищна подготовка на 5 и 6 годишна възраст /без оглед на произход и социално положение/ са **1153** деца. В 8 училища в община Велико Търново са разкрити полудневни предучилищни групи за 5 и 6 годишните деца - **189** деца в 10 паралелки. Общо обхванати деца в задължителна предучилищна подготовка са **1 342** деца, с 96 повече от предходната година.

• в 7 детски градини (една от град Велико Търново и 6 от други населени места в общината) общо обхванати деца в уязвимо социално положение са **239** деца, от тях 107 деца са на 5 и 6 годишна възраст, което е със 7 деца повече от предходната година.

2. Повишаване на обхвата на деца от уязвими групи във форми на предучилищно образование:

• ОДЗ „ Св. св. Кирил и Методий” град Велико Търново обучава общо 68 деца в три групи. Подготвителна група 5 и 6 годишни са 35 деца. Причини, поради които децата не посещават детската градина са: ниски доходи на родителите, миграция в чужбина, смяна на местожителството.

• ЦДГ село Водолей обучава 17 деца. Подготвителна група 5 и 6 годишни са 5 деца. Причини, поради които децата не посещават детската градина са ниски доходи на родителите, а някои от семействата са без доходи.

• ЦДГ село Балван обучава 22 деца. Подготвителна група 5 и 6 годишни са 9 деца.

• ЦДГ „Вяра, Надежда, Любов” с. Ресен обучава 42 деца. Подготвителна група 5 и 6 годишни са 19 деца.

• ЦДГ село Шемшево обучава 17 деца. Подготвителна група 5 и 6 годишни са 8 деца.

• ЦДГ „Надежда” гр. Килифарево обучава 59 деца. Подготвителна група 5 и 6 годишни са 27 деца.

• ЦДГ село Церова кория обучава 14 деца. Подготвителна група 5 и 6 годишни са 4 деца.

3. Общо обхванати ученици в учебните заведения в община В. Търново за учебната 2013/2014 г.

• общо обхванатите ученици от 1 до 12 клас /без оглед на произход и социално положение/, в 30 училища на територията на Община Велико Търново са **8 562** ученика.

• в 12 от училищата /5 от град Велико Търново и 7 от други населени места в общината/ преобладаващите ученици са в уязвимо социално положение, като общо това са **1 299** от 1 до 12 клас.

4. Идентифициране на проблеми с отпадащи деца и ученици през учебната 2013/ 2014 г.:

От направената справка и анализ на училищата с преобладаващи ученици от уязвимите социални групи е видно следното:

• **ОУ „Христо Ботев”** град Велико Търново обучава общо 121 ученика в осем паралелки от първи до осми клас. Не посещаващи училище са 3 ученика, 6 са отпаднали поради миграция в чужбина. В уязвимо социално положение са 4 ученика, от тях 2 деца настанени в ЦНСТ в гр. В. Търново, ул. “Цветарска” №14 и 2 деца от ДД “Пеню и Мария Велкови” гр. В. Търново.

• **ОУ „П. Р. Славейков”** град Велико Търново обучава общо 171 ученика в осем паралелки от първи до осми клас. Към момента няма отпаднали ученици. В уязвимо социално положение са 32 ученика, от тях 11 са на ресурсно обучение, 12 деца са настанени в ДД “Пеню и Мария Велкови” гр. В. Търново и 7 деца са настанени в ЦНСТ в гр. В. Търново, ул. “Цветарска” №14, гр. В. Търново.

• **СОУ „Владимир Комаров”** град Велико Търново обучава общо 221 ученика в дванадесет паралелки от първи до дванадесети клас. Няма отпаднали ученици, не посещават училище 6 ученика, 9 са със СОП и 1 дете е настанено в ДД “Пеню и Мария Велкови” гр. В. Търново.

• **СОУ „Георги С. Раковски”** град Велико Търново обучава общо 124 ученика в десет паралелки от първи до дванадесети клас. Няма отпаднали ученици, не посещава училище 1 ученик, 23 деца са в уязвимо социално положение. Четири деца са настанени в ДД “Пеню и Мария Велкови” гр. В. Търново и 3 са настанени в ЦНСТ за деца в риск, ул. “Н. Габровски” № 49, гр. В. Търново.

• **ОУ „Св. Иван Рилски”** село Балван обучава общо 54 ученика в четири паралелки от първи до осми клас, 18 деца са от ДД „Христо Смирненски”, 11 от Кризисен център за деца, с. Балван.

• **ОУ „Христо Ботев”** село Ресен обучава общо 97 ученика в осем паралелки от първи до осми клас. Трима ученика са на ресурсно обучение.

• **ОУ „Христо Смирненски”** село Водолей обучава общо 86 ученика в седем паралелки от първи до осми клас. Един ученик е отпаднал, а 6 ученика са със СОП.

• ОУ „Васил Левски” село Леденик обучава общо 65 ученика в четири паралелки от първи до осми клас. В училището има една полудневна подготвителна предучилищна паралелка, в която се обучават общо 11 деца. Към момента няма отпаднали и не посещаващи училище деца.

• ОУ „Неофит Рилски” град Килифарево обучава общо 124 ученика в осем паралелки от първи до осми клас. В училището има една полудневна подготвителна предучилищна паралелка, в която се обучават 11 деца. Не посещаващи училище са 10 ученика, 10 ученика са в уязвимо социално положение.

• ОУ „П. Р. Славейков” село Церова кория обучава общо 60 ученика. Към настоящия момент има 1 отпаднал ученик от първия срок, поради миграция в чужбина.

• ПУ „Св. Теодосий Търновски” гр. В. Търново обучава 109 ученика, от тях 4 деца са настанени в ЦНСТ за деца в риск, ул. “Н. Габровски” № 49, гр. В. Търново, 2 деца са настанени в ДД “Пеню и Мария Велкови” гр. В. Търново и 1 дете е настанено в ЦНСТ в гр. В. Търново, ул. “Цветарска” №14, гр. В. Търново.

• ПУ „Иван Вазов” село Ново село обучава 65 ученика.

По данни на РИО за първия срок на тази учебна година са отпаднали 33 ученика. За съпоставка – през предходната учебна година отпадналите ученици са 131 – съответно 60 ученика през първия и 71 ученика през втория срок.

5. Основни причини за отпадане:

• непостоянство в посещенията на децата в детски градини, поради невъзможност на родителите да заплащат задължителната такса.

• миграция в чужбина - търсене на препитание на родителите в чужбина и вземане на децата със себе си, което ги прави потенциални „отпаднали ученици” /липса на информация между държавите/.

• ранни бракове между родителите в резултат, на което децата не получават адекватно възпитание.

• непостоянство на учениците, чиито родители имат временна /сезонна/ работа и променят местоживеенето си.

• неосъзната необходимост от образование, от страна на родителите, като през последните години е налице постепенно преодоляване на този проблем и превръщане на образованието в ценност за повечето родители. В тази насока Центъра за развитие на общността – Велико Търново работи на терен с ромската общност;

• липсата на интеркултурно образование и недостатъчната обвързаност на образованието с реализацията на пазара на труда, е друг важен проблем в национален мащаб, който възпрепятства по-пълния обхват на децата от малцинствата;

• все още е сериозна проблема с учениците, които завършвайки основно образование не продължават в гимназиална степен. Една от причините за това са разходите за пътуване до гр. Велико Търново. Запазените патриархални обичаи като

ранните бракове са друга причина, поради която момичета от ромски произход не продължават образованието си в гимназиална степен.

б. Въвеждане на свободно избираеми предмети и извънкласни дейности за превенция на отпадането от училище на български граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение.

В 5 от училищата, в които преобладават ученици в уязвимо социално положение има сформирани клубове по различни интереси за усвояване на допълнителни умения и свободно избираеми подготовки /СИП/ заложен и в учебния процес. Голяма част от училищата работят по проект „УСПЕХ“ за развитие на извънкласни дейности за периода 2013 – 2014 година.

- **ОУ „Христо Ботев” гр. В. Търново** – училището работи по проект „УСПЕХ“ за развитие на извънкласни дейности в периода 2012 – 2014 год. Към настоящия момент по проекта са сформирани шест клуба в различни направления: „Театрално студио” – 13 деца; Ателие „Сръчковци” – 15 деца; Клуб за народни танци „Тропаланци” – 12 деца; „Екоателие” – 12 деца; „Да успяваме заедно в спорта” (волейбол) – 15 деца; Приложно ателие „Да претворим красотата чрез изкуство” – 15 деца; общо обхванати по проекта – **82 деца**.

- **ОУ „П. Р. Славейков”** – сформирана е форма на СИП английски език – 14 деца. По проект „УСПЕХ“ има сформирани 9 клуба: „Здравословен начин на живот”, „Спортни игри” – секция бадминтон; Ателие „Творчеството на боичките”; „Нарисувай света около себе си”; Клуб „Млад огнеборец”; Клуб „Архимед”; „Млад историк”; „Млад журналист”; Театрално студио „Арлекин”, общо обхванати по проекта – 99 деца. Общо обхванати в извънкласна форма – **113 деца**.

- **СОУ „В. Комаров”** – сформирани са 8 форми на СИП – информационни технологии – 105 деца, изобразително изкуство – 36 деца, шахмат – 26 деца, вокална група – 27 деца, волейбол – 34 деца, туризъм – 18 деца, народни танци – 28 деца и английски език – 24 деца; общо обхванати в СИП – 298 деца. По проект „УСПЕХ“ са сформирани 12 клуба – Студио „Млади таланти”, „Природа, движение, здраве”, „Реклама”, „Опознавам своя роден град”, „Млад природолюбител”, „Зелена планета”, „Пулсът на Земята”, „Приказен свят”, „Празниците като игра”, „Туристически бизнес”, „Здравословно хранене” и „Творческа работилница”; общо обхванати ученици по проекта – 121. Общо обхванати в извънкласна форма – **419**.

- **ОУ „Неофит Рилски” гр. Килифарево** – сформирани са две форми на СИП – майчин език – 63 деца. По проект „УСПЕХ“ има сформирани 7 клуба – „Приятели на природата”, „Здрави и красиви”, „Скаутски игри за оцеляване”, „Ритъм”, „Приказен свят”, „Аз малкият гражданин” и „Моден дизайн”, общо обхванати по проекта – 93 деца. Общо обхванати в извънкласна форма – 156, като голяма част от децата са заети в повече от една извънкласна дейност.

- **ОУ „Христо Смирненски” с. Водолей** – сформирани са две форми на СИП – английски език, които обхващат общо 23 деца. По проект „УСПЕХ” има сформирани 7 клуба – „Здравословно хранене”, „Приятелите на руската култура”, „В чудния свят на приказките”, „Изготвяне на презентации и клипчета”, „Сръчковци”, „Да съхраним народното творчество” и „Уча се като играя”, общо обхванати по проекта – 70 деца. Общо обхванати в извънкласна форма – **93 деца**.

От 2002 г. в училища на Великотърновска община се изучава СИП „Фолклор на етносите“, което оказва влияние върху намаляването на отпадането и образователната интеграция на ромските деца.

7. Мерки за преодоляване на проблемите – обхват, задържане, реинтегриране на деца и ученици.

- Работа с родители на български граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение - провеждане на родителски срещи, консултации, включване в училищни настоятелства, индивидуално посещение на родителите в училище при възникнал проблем и включване в екипи и групи за формиране на ефикасно сътрудничество и подобряване на комуникацията за постигане на обща цел, разрешаване на проблемни ситуации;

- Обучение на учители и директори в мултикултурна среда;

- Ограмотяване на възрастни малограмотни и неграмотни български граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение;

- Превантивна работа с ученици от училища на територията на община Велико Търново от страна на МКБППМН и МКБТХ - дискусии, беседи, обучения и тренинги по рискови теми, свързани със здравето и възпитанието на децата: агресия в училище, СПИН, наркотици, употреба на алкохол и тютюнопушене, трафик на хора, безопасен Интернет, противообществени прояви и пр.

- Прожекции на филми от страна на МКБППМН и МКБТХ;

- Привличане на ученици и студенти в организирането на превантивно-информационни кампании;

- Насърчаване на доброволството сред учениците чрез извънкласни дейности.

Във всички учебно – възпитателни заведения има създадени възпитателно - образователни извънкласни форми, в които се предлагат различни по характер възможности, подпомагащи децата и учениците. Провеждат се обучения в дух на толерантност и недискриминация в детските градини и училищата за съхраняване и развиване на културната идентичност на деца и ученици. Образователната им подготовка е от значение за пазара на труда. Въведеното задължително предучилищно обучение има добър резултат по отношение на включването на ромските деца в училище и следва да бъде развивано и усъвършенствано. Стриктната система за контрол и наблюдение на децата и учениците и особено на застрашените от отпадане,

както и предприетите мерки за работа с родителите, е текуща политика. Родителското участие на всички нива на образованието следва да се насърчава, включително привличането им в училищните настоятелства и в учебния процес.

2. ПРИОРИТЕТ „ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ”

Задоволяването на здравните потребности на населението в община Велико Търново се осъществява чрез болнична медицинска помощ, специализирана извънболнична медицинска помощ, първична извънболнична медицинска помощ, спешна медицинска помощ и други структури, извършващи здравно - профилактични и медицински дейности.

Предоставяната болнична помощ и стационарно лечение за нуждаещите се пациенти е адекватна на потребностите на населението, без да се отчита етническата му принадлежност.

На територията на община Велико Търново болничната помощ се предоставя от МОБАЛ ”Д-р Стефан Черкезов” АД гр. Велико Търново, която е най-голямото лечебно заведение за болнична помощ на територията на Великотърновска област. Специализираната болнична медицинска помощ се предоставя и чрез:

- Специализирана болница за активно лечение на пневмо-фтизиатрични заболявания ”Д-р Трейман” ЕООД град Велико Търново - самостоятелна единица с приложение на новата схема за лечение на туберкулозата, с нови методи за диагностика както на туберкулозата, така и на ХНБЗ. Разполага със 35 легла за стационарно лечение, диагностично-консултативни лаборатории, рентген и ендоскопска апаратура.

- Комплексен онкологичен център - Велико Търново ЕООД - разкрит през 1951 г. като Окръжен диспансер за онкологични заболявания за ранна диагностика, лечение и диспансерно наблюдение на онкологичните заболявания. Разполага с 206 легла за стационарно лечение, диагностично-консултативен блок, болнична аптека, административно-стопански блок.

- Център за психично здраве – Велико Търново ЕООД - разполага със 130 легла за стационарно лечение, диагностично-консултативен блок, административно-стопански блок.

- Център за кожно-венерически заболявания – Велико Търново ЕООД - разполага с 10 стационарни легла, диагностично – консултативен блок.

- Медицински център за рехабилитация и спортна медицина – Велико Търново ЕООД - предлага пълната гама от физиотерапевтични процедури, салон за рехабилитация, кабинет по спортна медицина.

- СБАЛ по кардиология – Велико Търново ЕООД – разполага с 54 стационарни легла, диагностично – консултативен блок.

- Държавна психиатрична болница – с. Церова кория със 140 легла.

- СБРФРМ „Димина” – с. Вонеща вода – 60 легла.

Първичната извънболнична медицинска помощ на територията на Община Велико Търново се осъществява от 277 лечебни заведения, разпределени както следва:

1.	Практика за първична медицинска помощ	56
2.	Практика по дентална медицина	103
3.	Практика за специализирана медицинска помощ	80
4.	Медицински център	15
5.	Диагностично - консултативен център	2
6.	Самостоятелна медико- диагностична лаборатория	20
7	Дентален център	1

По информация на експерти от системата на здравеопазването се наблюдава концентриране на общопрактикуващите лекари в големите населени места – основно в центъра на общината, като голяма част от тях обслужват пациенти от селата с различна отдалеченост (понякога до 50 км) от населеното място, в което работи общопрактикуващия лекар. Това е предпоставка за ненавременно оказване на медицинска помощ и създава неравнопоставеност до медицинско обслужване на населението извън общинския център в сравнение това живеещо в градовете на територията на община Велико Търново. Друг проблем, който се наблюдава в голяма част от селата е фактът, че много лекарски практики биват обслужвани само в рамките на няколко часа през деня, дори има дни, в които няма лекар в селото. Местните хора се надяват в тези дни да има поне фелдшер или медицинска сестра, които да извършват основни манипулации при нужда.

Поради затруднения в достъпа на пациентите до общопрактикуващия лекар нараства търсенето на медицинска помощ в Център за спешна медицинска помощ. За определен контингент от населението – с нарушени здравноосигурителни права, от етнически малцинства, социално слаби и др. системата на спешната помощ се оказва удобна, а в някои случаи и единствена алтернатива за получаване на медицинска помощ.

На територията на общината функционират 37 аптеки, разпределени в следните населени места – Велико Търново, Дебелец, Килифарево, Ресен, Вонеща вода и Самоводене. Проблем е и липсата на аптека в малките населени места и затруднението, относно снабдяване на населението с лекарства и най-вече с изпълнение на рецептурните книжки на хронично болните.

В помощ на родителите при отглеждане на деца до 3 години в община Велико Търново са разкрити 5 общински дневни детски ясли и четири яслени групи към обединените детски заведения с капацитет 482 деца. В общината функционира Детска млечна кухня със 7 раздавателни пункта, чийто капацитет е 330 деца.

Здравните грижи за децата и учениците се предоставят от медицински специалисти /лекари, фелдшери и медицински сестри/, които работят в 37 здравни кабинети, като 16 от кабинетите са разкрити в детски градини и Обединени детски заведения и наблюдават 2 252 деца, а останалите 21 кабинета функционират в училища и обхващат 8737 ученика.

Проблем при здравното обслужване на децата от отдалечените населени места и в кварталите с малцинствено население е ограничения достъп до педиатрична помощ, тъй като изборът на педиатър от друго населено място е свързан с допълнителни финансови разходи за придвижване, а понякога липсват транспортни средства. Този факт до голяма степен поставя в неравностойно положение майки с малки деца по отношение достъпа им до здравни услуги, в сравнение с тези от големите населени места. В обслужването на населението съществуват диспропорции както от вида на населеното място, така и от типа контингент в дадено населено място. Налице са и редица фактори, свързани със социално - икономическите условия, при които се отглеждат децата, както и особеностите на семейната среда и родителските грижи, които оказват негативно влияние върху благосъстоянието на малките деца. Като се имат предвид посочените по - горе проблеми, следва да се предприемат действия за подобряване на предлаганата първична и специализирана извънболнична помощ и засилване на промотивните, образователни и профилактични грижи за децата и семействата от уязвимите групи.

Към настоящия момент на територията на община Велико Търново не функционират мобилни кабинети и няма действащи здравни медиатори, което още повече затруднява достъпа на уязвимите групи до здравна помощ и медицински грижи. За разрешаване на проблема е необходимо да се търсят възможности за развиване на медиаторството и различни форми на работа за и в общността.

През 2013 г. на територията на Община Велико Търново е реализирана здравно-просветна дейност в която са включени и лица в неравностойно положение, принадлежащи към етнически малцинства. Целта на реализираните дейности е повишаване информираността на подрастващите с цел повишаване на здравната и сексуалната им култура. Децата и младежите са включени в кампании, по повод Международни дни за борба със значими заболявания .

От 2011 г. в с. Леденик и с. Водoley се осъществява общностен мониторинг на здравните услуги от ЦМЕДТ "Амалипе" и създадения Център за развитие на общността. В посочените населени места се осъществяват анкети за получените здравни услуги (веднъж на 6 месеца), безплатни прегледи, дейности за повишаване на здравната култура, дейности за подобряване на качеството на здравните услуги. Идентифицирана е потребност от разширяване на тази практика и в други населени места.

При планиране на дейности за следващите периоди е необходимо:

- да се разшири обхвата на информираниите лица, като се включат родители и близки, ангажирани с отглеждането на децата;
- да се акцентира на необходимостта от правилно хранене, своевременно имунизирание на децата;
- информиране относно значението на профилактичните прегледи;
- използване капацитета на Център за развитие на общността, създаден от ЦМЕДТ „Амалипе” по населени места, с цел разширяване на обхвата на „теренната” работа.

Във връзка с разкриване на филиал в град Велико Търново на Медицински университет “Проф. д-р Параскев Стоянов” – Варна за обучение на медицински сестри и акушерки, Великотърновски общински съвет с Решение 1022/27.02.2014 г. предостави за безвъзмездно управление за срок от 5 години част от недвижим имот, общинска собственост, намиращ се в гр. В. Търново, ул. “Михаил Кефалов” № 2 / трети етаж от Хуманитарна гимназия “Св. св. Кирил и Методий”.

3. ПРИОРИТЕТ „ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ”

Видно от представените данни в анализа на ситуацията е, че ромското население е 0,6 % от жителите на общината, като 63 % от ромите живеят в селата. Населеното място с концентрирано ромско население е село Водолей, където живеят 70 % от всички роми в общината.

През 2012 г. ромите, живеещи в бараки в квартал „Акация”, където бе концентрирано ромското население в град Велико Търново, са настанени в общински жилища, което е предпоставка за тяхната интеграция и преодоляване процеса на сегрегация.

В с. Водолей и с. Леденик, където живеят голяма част от ромите в общината няма изградена канализация. В по-голямата си част къщите са едноетажни и двуетажни. Каналните води се отвеждат в септични ями. Често в една къща живеят няколко семейства, обикновено с две и повече деца. Уличната мрежа в тези райони и квартали е изградена, но не е асфалтирана. Липсват тротоари. Идентифициран е и проблем с липсата на детска площадка в с. Водолей.

Жилищните условия се подобряват поетапно от Община Велико Търново чрез общинския бюджет. Улиците се асфалтират и се почистват деретата. Дворните места остават неподредени и често хората складират в тях ненужни вещи, отпадъци от строителни дейности и др. Въпреки, че има изградена система за сметопочистване, контейнерите не достигат и не винаги се използват по предназначение.

Към настоящият момент няма новоотредени терени за жилищно строителство на гражданите от ромски произход.

4. ПРИОРИТЕТ „ЗАЕТОСТ”

През 2013 г. Дирекция „Бюро по труда” – Велико Търново, като поделение на Агенцията по заетостта, в ролята си на обществен посредник на пазара на труда, продължи да балансира трудовия пазар чрез системно, целенасочено и адекватно въздействие. Целта на провежданата политика по заетостта е по-бързо възстановяване на пазара на труда, увеличаване на заетостта и ограничаване на безработицата. Основните приоритети се осъществяват чрез подобряване качеството на услугите по активните програми и мерки на пазара на труда и реализацията на схемите по Оперативната програма „Развитие на човешките ресурси”.

През 2013 г. безработицата в региона на Дирекция „Бюро по труда” – Велико Търново намалява, като средногодишния брой на безработните достига 2810 души. Наблюдава се спад с 2% спрямо предходната година. В края на 2013 г. равнището на безработицата е 8.7%.

С най-ниско средно равнище на безработица за 2013 г. е община Велико Търново, което е под средното за страната – 11.3%.

Възрастта, образованието и квалификацията оказват влияние върху реализацията на безработните, тъй като са сред основните критерии при подбора на персонал. През предходната година жените са доминираща група във всички възрастови структури на безработните. Делът на жените без специалност и квалификация в общия брой регистрирани безработни жени през 2013 г. продължава да е доминиращ – 42.9%. Сред безработните жени в особено неравнопоставено положение на пазара на труда се откроява групата на майките с деца до 3 години. През 2013 г. средногодишния им брой е 1941 като спрямо предходната нараства с 4 лица. Възрастовата структура се характеризира с относителна устойчивост. С най-голям дял са безработните над 50 години – 20.4%, а най-малобройна е групата до 19 години – 1.7%.

През 2013 г. се запазва доминиращия дял на безработните без специалност и професия – 39.9%. Безработните със средно общо образование са с относително нисък дял – 14.3%, лица със средно специално и средно професионално – 37.1%, групата на висшистите – 20.8%. Средногодишния брой на безработните с основно и по-ниско образование през 2013 г. възлиза на 27.8%.

Активната политика по заетостта е насочена към групите в неравностойно положение на пазара на труда, а това са: жени, младежи до 29 г., лица над 50 г., продължително безработни над една година и лица с трайно намалена работоспособност.

При разработването и реализацията на активните програми за заетост и квалификация се прилага диференциран подход, изразяващ се в насочването им към конкретни целеви групи за решаване на специфичните им проблеми.

Програмите, които се реализират на територията на Дирекция „Бюро по труда” – Велико Търново са:

НП ”ОСПОЗ” – трудоспособни безработни лица, които са регистрирани в Дирекция „Бюро по труда” – Велико Търново и са обект на месечно социално подпомагане, осигурена е заетост на 391 лица в т.ч. 337 в аварийни групи.

НП ”Нова възможност за заетост” – 53 лица, обект на програмата са безработни лица освободени в резултат от икономическата криза в страната – реструктуриране, несъстоятелност, ликвидация.

Проект „Шанс за работа” – 16 лица обучени , 12 включени в заетост, в проекта са предвидени мотивация, обучение по проект „Работник в озеленяването” и 3-месечно стажуване на безработни младежи до 29 г. Целевата група е с ниско образование, рано напуснали училище без квалификация и трудови навици. Втората част на проекта е насочена към безработни над 50 г. – обучени са по ключова компетентност „Работа в екип”, след което са усвоили част от професията „Болногледач”.

Проект ”Професионалист” – 40 лица са обучени, 22 включени в заетост, проектът е насочен към осигуряване на подкрепа за активно включване на пазара на труда на безработни до 29 г, нискоквалифицирани безработни жени над 50 г. и др. целеви групи.

ОП „Развитие на човешките ресурси” – Програмата се реализира активно от началото на 2010 г. като към 31.12.2013 г. са включени общо 1632 лица, по различни схеми и проекти като: ”Аз мога повече”, ”Отново на работа”, „Развитие”, „Създаване на заетост на младежите чрез осигуряване на възможност за стаж”, „Подкрепа на предприемчивите българи”, „Подкрепа за заетост”, „Първа работа”, „По-близо до работа”.

Програмите за заетост решават проблема краткосрочно, след изтичане на срока на програмата голяма част от рисковите безработни не се завръщат на трудовия пазар. Тъй като рисковите групи са без образование и квалификация не са конкурентно способни на трудовия пазар. В резултат нараства процента на безработица и се увеличава броя на гражданите, които се нуждаят от социално подпомагане.

В плана за действие на Агенцията по заетостта са предвидени следните инициативи:

- повишаване на конкурентността на рисковите групи на пазара на труда чрез повишаване пригодността за заетост и квалификация, организиране на обучителни курсове – мотивация, професионална ориентация и квалификация;
- насърчаване на заетостта чрез програми и мерки по реда на ЗНЗ;
- насърчаване на предприемачеството, стартиране и управление на собствен бизнес;
- повишаване предприемаческата култура, обучение по стартиране и управление;

- насърчаване на социалния и гражданския диалог в подкрепа на трудовата им реализация;

- Ателие за търсене на работа – въведение за търсещия работа. Основната му цел е да се разшири обхвата на предлаганите от служителите в бюрата по труда услуги, както и подобряване качеството на консултиране в областта на заетостта. Крайната цел е постигане на конкретен личен резултат /изготвяне на автобиография, мотивационно писмо, подобряване уменията за представяне пред работодател, разработване на кариерен план и др./

- Гаранция за младежта – нов подход за борба с младежката безработица, който гарантира, че всички млади хора под 29 г. получават качествено конкретно предложение в рамките на 4 месеца, след като са напуснали формалното образование или са останали без работа. Това предложение трябва да бъде за работа, чиракуване, стаж или продължаващо обучение. Необходимо е много добро сътрудничество между всички заинтересовани страни: публични органи, служби по заетостта, специалисти по професионално ориентиране, институции за образование и обучение, служби за подкрепа на младежите, бизнес, работодатели, профсъюзи и др.

През 2013 г. Община Велико Търново продължи да осъществява политиките в областта на осигуряването на заетост на лица от уязвимите групи на пазара на труда чрез реализиране на програми и проекти в тази област.

През периода май 2012 – юни 2013 г. Община Велико Търново изпълнява **Проект „Нов избор – развитие и реализация”, финансиран по ОП „Развитие на човешките ресурси”, Схема BG051PO001-1.1.03 „Развитие”**. Проектът се осъществява съвместно с Агенция по заетостта чрез Дирекция „Бюро по труда” гр. Велико Търново, съгласно сключен договор. Основната цел е извършване на обучение на безработни лица, регистрирани в Дирекция „Бюро по труда” за повишаване или придобиване на професионална квалификация с цел включването им в заетост. След подадена заявка от Община Велико Търново са обучени 177 безработни лица в специалностите „Пътища, магистрали и съоръжения” и „Озеленяване и цветарство”. По време на професионалното обучение на включените безработни лица за присъствените дни са изплатени стипендии в размер на 8 лв. за всеки присъствен учебен ден /минимум 6 учебни часа/ и разходи за транспорт.

За периода на реализация на проекта бяха сключени трудови договори с 97 лица на длъжност „Работник, озеленител” в гр. Велико Търново и 62 лица на длъжност „Работник, поддръжка пътища” в следните населени места: гр. Дебелец, гр. Килифарево, с. Ресен, с. Леденик, с. Самоводене, с. Беяковец, с. Присово, с. Балван, с. Вонеща вода, с. Никюп, с. Пчелище, с. Русаля, с. Шемшево, с. Ново село, с. Малки чифлик и с. Хотница. Наетите лица извършваха дейности, свързани с поддържането на общинската пътна мрежа и съоръжения, почистване и поддържане на залесени площи, обработване на цветни градинки, поддържане на паркове.

Ежедневната поддръжка на зелените площи и парковете пространства, извършвана от наетите лица, допринесе за облагородяване на градската среда.

Срокът на осигурената заетост бе 12 месеца, с размер на трудовото възнаграждение 380,00 лв.

През юли 2013 г. Община Велико Търново стартира реализацията на **Проект „Подкрепа за заетост”, финансиран по ОП „Развитие на човешките ресурси”, Схема BG051PO001-1.1.11 “Подкрепа за заетост”**. Основна цел на проекта е осигуряване на заетост преимуществено на лица от уязвимите групи на пазара на труда – безработни лица, регистрирани в Дирекция “Бюро по труда” над 12 месеца, безработни с ниска професионална квалификация и недостиг на умения, безработни с ниско образование и безработни от етническите малцинства.

След одобрена заявка по проекта, Община Велико Търново разкри 50 работни места в гр. Велико Търново, на длъжност “Общ работник”, с осигурена заетост 9 месеца, възнаграждение на наетите лица в размер на 380,00 лв., при пълно работно време. Средствата за възнаграждения, както и всички допълнителни възнаграждения и вноски за сметка на работодателя, се предоставят от бюджета на Проекта.

По Проекта бяха проведени обучение на работното място по ключова компетентност 5 “Умение за учене” от наставници, определени от работодателя.

Добри резултати по отношение изграждане на трудови навици и подобряване материалното състояние на лица и семейства от ромски произход, подпомагани за дълъг период от време с месечни помощи е назначаването на безработни лица по **Национална програма “От социални помощи към осигуряване на заетост”**. От 2003 г. до момента Община Велико Търново успешно реализира проекти по програмата.

Целта на проектите е осигуряване на заетост и социална интеграция на безработни лица, регистрирани в Дирекция “Бюро по труда”, обект на месечно социално подпомагане. През 2013 г. след разработено и одобрено проектно предложение бяха назначени 5 безработни лица. Четири от наетите лица на длъжност “Работник строителство” бяха ангажирани в дейности с траен характер – ремонт на тротоарни площи и алеи на територията на гр. Велико Търново. Осигурената заетост бе в рамките на 6 месеца (април – септември 2013 г.), при 6 – часов работен ден.

Извършваните по проекта строително – ремонтни дейности, както през настоящата, така и през изминалите години, допринесоха за подобряване инфраструктурата на града чрез благоустрояване на тротоарните площи и алеи, както и за придобиване на нови знания и умения в процеса на работа от наетите лица, на които е възложено изпълнението на дейностите с траен характер.

Едно безработно лице бе назначено на длъжност „Санитар” в Дом за стари хора „Венета Ботева” - гр. Велико Търново, за осигуряване на грижи и подпомагане на настанените възрастни хора. Срокът на трудовият договор бе 11 месеца

(февруари 2013 г. – декември 2013 г.), при 6 часов работен ден. Извършваната от наетото лице дейност подпомогна поддържането на добри битови условия в специализираната институция.

Общата стойност на проекта през 2013 г. е 34 965,82 лв., като от тях 20 926,62 лв. се осигуряват от Община Велико Търново (в т.ч. средства за работно облекло и строителни материали за ремонтните дейности).

През 2013 г. за предотвратяване и/или преодоляване на последствия от аварии и природни бедствия към Община Велико Търново за срок от януари до март 2013 г. и от септември до декември 2013 г. бяха назначени общо 118 безработни лица на длъжност “Общ работник – аварийна група” в 23 населени места на територията на общината.

В с. Водолей бяха назначени 30 безработни лица.

През 2014 г. след одобрен проект на Община Велико Търново за период от 01 януари до 31 март 2014 г. бяха назначени общо 87 безработни лица в аварийни групи в 21 населени места от общината (от тях в с. Водолей – 29 лица).

За извършване на дейности по ремонт на тротоари от 01.04.2014 г. в гр. Велико Търново са назначени две лица, обект на месечно социално подпомагане, за следните периоди: 1 лице за 5 /пет/ месеца и 1 лице за 6 /шест/ месеца.

За преодоляване на кризисната ситуация в Община Велико Търново предизвикана от обилните валежи и за извършването на сезонни ремонтни и възстановителни дейности, на длъжност “Общ работник” в 13 населени места са назначени общо 33 безработни лица (считано от 27.05.2014 г. – 12 лица, от 24.06.2014 г. – 11 лица, от 01.07.2014 г. – 10 лица). Срокът на осигурената заетост е за три месеца при 4-часов работен ден.

От м. май 2013 г. Община Велико Търново разкри нови работни места по **Национална програма “Нова възможност за заетост”**. Обект на програмата са регистрирани в Дирекция “Бюро по труда” безработни лица, съкратени/ освободени след ноември 2008 г. в резултат на икономическата криза в страната и/или реструктуриране, стартиране на производство по несъстоятелност или ликвидация на предприятията и свързани с тях производства. Реализацията на програмата се финансира със средства от бюджета за активна политика на пазара на труда на МТСП, съгласно Националния план за действие по заетостта за 2013 г.

След подадена заявка в Дирекция “Бюро по труда” – гр. В. Търново за разкриване на свободни работни места, бяха одобрени и назначени 10 лица на длъжност “Работник озеленяване” . Срокът на осигурената заетост бе за период от 6 месеца – до ноември 2013 г., при 6-часов работен ден.

Назначените лица подпомогнаха дейността на Община Велико Търново по почистване и облагородяване на зелени площи и паркови пространства.

През 2013 г., в изпълнение на чл. 31 от Закона за насърчване на заетостта, Община Велико Търново, след разработен и одобрен проект за включване в

Националният план за действие по заетостта, се реализира **Регионална програма за заетост**. След сключен договор с Дирекция “Бюро по труда” – гр. Велико Търново, бе осигурена заетост на 10 безработни лица в трудоспособна възраст, като приоритетно са включени хора на възраст над 50 години. Подборът и инструктажът на безработните лица бе осъществен съвместно с Районно управление “Полиция” – гр. Велико Търново.

Дейността, в която бяха ангажирани лицата е осъществяване на дневен пропускателен режим в детски ясли, детски градини и специализирана институция за деца на територията на гр. Велико Търново и с. Ресен, общ. Велико Търново

С наетите лица бяха сключени срочни трудови договори, на длъжност “Портиер”, за период от 6 месеца на пълно работно време, с основно трудово възнаграждение в размер на 310 лв.

Чрез изпълнението на проекта се осигури сигурна и безопасна среда за децата посещаващи детските заведения, а също така се формираха устойчиви трудови навици и мотивираност на назначените лица.

През 2014 г. след одобрен проект по Регионална програма за заетост са назначени 5 безработни лица в трудоспособна възраст, за осигуряване на дневен пропускателен режим в училища и специализирани институции за деца в гр. Велико Търново и с. Балван. Срокът на заетостта е 6 месеца (14.04.2014 г. – 13.10.2014 г.), при пълно работно време и размер на трудовото възнаграждение 340,00 лв.

От май 2014 г. Община Велико Търново разкри нови работни места по **Проект “Шанс за работа – 2014 г.”**. Целта на проекта е повишаване на пригодността за заетост на безработни лица над 50 г. чрез обучение за придобиване на професионална квалификация и осигуряване на последваща заетост. По проекта са назначени 6 безработни лица, успешно преминали курса на обучение, на длъжност “Санитар” в Дом за стари хора “Венета Ботева” гр. Велико Търново. Срокът на осигурената заетост е 3 месеца, при 8-часов работен ден и трудово възнаграждение в размер на 340,00 лв.

От м. ноември 2010 г. до настоящия момент Община Велико Търново в качеството си на партньор на Агенция за социално подпомагане изпълнява проект **“Подкрепа за достоен живот”**, чрез който се предоставя в домашна среда социална услуга “личен асистент” на лица, в т. ч. деца с увреждания.

В периода февруари 2013 г. – април 2014 г. Община Велико Търново реализира проект “За по – добър живот” по Оперативна програма развитие на човешките ресурси, схема “Помощ в дома”. Основна цел на проекта бе надграждане и разширяване дейността на Домашен социален патронаж чрез създаване на Звено за услуги в домашна среда към него. Чрез предоставяните от Звено за услуги в домашна среда по проекта три типа почасови услуги в домашна среда – за лична помощ, за социална подкрепа и за помощ при комунално – битови дейности, се осигури грижа в домашна среда за над 130 лица, в т. ч. и деца с трайни увреждания и възрастни хора с ограничения или невъзможност за самообслужване, като същевременно се осигури

трудова заетост на 34 безработни лица в трудоспособна възраст. Проектните дейности се реализираха на територията на населените места – гр. Велико Търново, гр. Дебелец, гр. Килифарево, с. Ресен, с. Пчелище, и с. Ново село.

Съгласно Решение № 1009/ 12.02.2014 г. на Великотърновски общински съвет за приемане на бюджета на Община Велико Търново за 2014 година са заложили средства в размер на 77 247, 00 лв. за увеличаване числеността на персонала на Домашен социален патронаж - Велико Търново с 16 щатни бройки / 1 щат за длъжност “специалист социални дейности” и 15 щата за длъжност “домашен санитар”/, за осъществяване дейността на Звено за услуги в домашна среда.

С Решение № 1093/ 24.04.2014 г. Великотърновски общински съвет даде съгласие след приключване на проектните дейности, предоставянето на социални услуги от създаденото Звено за услуги в домашна среда към Домашен социален патронаж – Велико Търново да продължи като общинска дейност, с финансиране от общинския бюджет, считано от 01.05.2014 г.

От стартиране на предоставянето на социални услуги до настоящия момент по проекта е осигурена трудова заетост на 161 лица като лични асистенти, двама от назначените се самоопределят като роми и полагат грижи за две лица с увреждания, в т. ч. едно дете от ромски произход.

В изпълнение на чл. 12 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане е сключен договор за сътрудничество между Община Велико Търново и Дирекция “Социално подпомагане” – Велико Търново за реализиране на Програма за полагане на общественополезен труд от безработни лица, обект на месечно социално подпомагане. Цели се пълноценно ангажиране на безработните лица, в полезни за общината дейности, с оглед създаване на възможност за преустановяване на формираните нагласи за пасивно и безвъзмездно получаване на социални помощи, формиране на навици за постоянна трудова дейност и професионална отговорност за извършената работа. Съобразно нуждите на Община Велико Търново могат да се изпълняват следните видове дейности: екологични – поддръжка на паркове, окопаване, почистване, затревяване, метене и почистване на алеи, хигиенизиране – зимна поддръжка и опесъчаване на улици, почистване от сняг и лед на улици, ръчно метене на улици и тротоари, почистване и поправка на канавки, оборка на тревни площи, почистване на вътрешни помещения, като читалища, книгохранилища и други обществени сгради, благоустрояване – освежаване и ремонт на детски площадки, почистване от рекламни и информационни афиши и др. През 2013 година са включени средно месечно 90 лица в 15 населени места. От началото на 2014 година до настоящия момент средно месечно са включени 71 лица. През месец юли 2014 година общия брой лица, които следва да полагат общественополезен труд са 66 души разпределени в 14 населени места на територията на Община Велико Търново, като от тях 9 души в град Велико Търново и 30 души в село Водолей.

Наблюдава се тенденция към намаляване на броя на лицата, което се дължи на включването им в програми за временна заетост, осъществявани от Община Велико Търново.

5. ПРИОРИТЕТ „ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ”

Една от основните задачи на полицейските служители е защита на обществения ред, недопускане и противодействие на проявите на нетолерантност и гарантиране правата на гражданите. Служителите на Районно управление „Полиция” – гр. Велико Търново периодично провеждат беседи свързани със Закона за защита от дискриминация и Наказателният кодекс в училищата на територията на Община Велико Търново.

Създадена е организация и информационна кампания за прилагане на Закона за закрила на детето. Във всички училища на територията на общината, децата са запознати със Закона за закрила на детето и до всички директори на учебни заведения са изпратени писма за задължението им да го спазват. Запознати са, че при установяване на случаи, в които дете се нуждае от закрила, следва незабавно да уведомяват отдел ”Закрила на детето”. Във всички училища на територията на общината на видно място са поставени Закона за защита от дискриминация и Закона за закрила на детето.

В Община Велико Търново се прилага Координационният механизъм за взаимодействие при работа в случаи на деца, жертви на насилие или в риск от насилие и за взаимодействие при кризисни интервенции.

Провеждат се кампании и се обучават учители, психолози и педагогически съветници с цел разпознаване на признаците на училищно и домашно насилие с цел прилагането на Координационният механизъм за борба с агресията в училище.

Съобразно чл. 10 от ЗБППМН местната комисия разглежда възпитателни дела за противообществени прояви, извършени от малолетни и непълнолетни и престъпления, извършени от непълнолетни, освободени от наказателна отговорност по чл. 61 от Наказателния кодекс, налага възпитателни мерки, привежда ги в изпълнение и осъществява последващ контрол; подпомага родителите, които срещат затруднение при възпитанието на децата си; определя състоянието и причините за противообществените прояви на малолетните и непълнолетните в общината; организира, провежда и контролира социално-превантивната дейност.

Образуваните възпитателни дела през 2013 г. са 74, разгледаните също са 74 по отношение на 66 малолетни и непълнолетни лица. За справка през 2012 г. разгледаните възпитателни дела са 79 по отношение на 78 малолетни и непълнолетни лица. Наложени са следните наказания:

- предупреждение – 33;

- задължаване за участие в консултации, обучения и програми за преодоляване на отклоненията в поведението – 30;
- поставяне по възпитателен надзор на обществен възпитател – 15;
- забрана на непълнолетния да посещава определени места и заведения – 1
- забрана на непълнолетния да се среща и да установява контакти с определени лица – 3;
- задължаване на пълнолетния да извърши определена работа в полза на обществото – 13;
- предупреждение за настаняване във Възпитателно училище интернат с изпитателен срок от 6 месеца – 5
- настаняване в социално-педагогически интернат – 1 ;
- настаняване във Възпитателно училище интернат – 3.

6. КУЛТУРА

На територията на общината функционират 37 читалища. Институциите, реализиращи дейности в областта на културата са: Регионален исторически музей, Регионална библиотека „П. Р. Славейков”, Художествена галерия „Борис Денев”, Изложбени зали „Рафаел Михайлов”, Музикално – драматичен театър „К. Кисимов”, Младежки дом, Военен клуб, Общински детски комплекс.

Всички дейности заложи в културния календар на Община Велико Търново са свързани с културното многообразие. Всички читалища на територията на общината, осигуряват равен достъп за участие на гражданите на населеното място в културния живот и реализират своите просветни и културни дейности с участието на представители от всички етноси на база равнопоставеност.

В населените места с преобладаващо ромско население се организират и празнуват всички празници, обединявайки български и традиционно ромски културни традиции. Във всички дейности са включени лица от уязвими групи, с цел тяхната интеграция.

В град Велико Търново в продължение на 10 години ЦМЕДТ „Амалипе” със съдействието на общината организират и провеждат Национален детски ромски фестивал „Отворено сърце”. Отбелязват се също така Международния ден на ромите – 8 април, Василица – Ромската Нова година и др.

III. МЕХАНИЗЪМ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

Изпълнението на Плана за действие е съвместна задача на Община Велико Търново, Дирекция „Социално подпомагане” – гр. Велико Търново, Дирекция „Бюро по труда” – гр. Велико Търново, РУ „Полиция” – гр. Велико Търново и всички други

заинтересовани страни. За целта със заповед на Кмета на общината, се определя екипа за работа по плана за действие

При изпълнението на Плана за действие ще се спазва:

1. Принципа на партньорство и взаимодействие между местните власти и представители на ромската общност;
2. Гласност и разясняване на заложените дейности в плана;
3. Рационално разпределение на функциите между институциите, имащи отношение към изпълнение на заложените дейности;
4. Ефективна координация и взаимодействие при прилагането на интеграционните политики, без допускане на дублиране на дейностите.
5. Финансирането на заложените дейности в Плана за действие на Община Велико Търново в изпълнение на областната стратегия за интегриране на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация /2014 г. – 2020 г./, ще се осъществи със средства от общинския бюджет, републиканския бюджет и при възможност със средства по Оперативните програми през Програмен период 2014 – 2020 г.

IV. МЕХАНИЗМИ ЗА МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

Наблюдението на изпълнението на плана ще се извършва от Звено за мониторинг и оценка, назначено със заповед на кмета. Основните дейности, които то ще извършва са:

- периодично събиране на информация от всички заинтересовани страни и от общности, която служи като ориентир за следване, адаптиране или актуализиране на подходите при изпълнение на плана за действие;
- провеждане на работни срещи в оперативен порядък, имащи отношение към изпълнението на дейностите заложен в плана;
- Звеното за мониторинг и оценка в срок до 1 февруари изготвя мониторингов доклад за изпълнението на План за действие на Община Велико Търново за интегриране на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация;
- докладът се приема от Великотърновски общински съвет и се изпраща на Областна администрация Велико Търново.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Важен фактор за изпълнението и мониторинга на общинския план за действие е да се организира и толерира включването на всички институции, официално

представени ромски организации по места, отделни ромски представители на компактни групи от ромското население, както и НПО.

Последното е съществено за гарантиране на диалог на активното включване на всички лица от ромски произход в обществения живот, общинските и европейски програми с общата цел да се постигне обединяване усилията на всички етноси на територията на Община Велико Търново за увеличаване на просперитета и икономическото благоденствие на хората от общината.

VI. ТАБЛИЦА НА ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

на

План за действие на Община Велико Търново за интегриране на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация

I. Въведение	2 стр.
II. Анализ на ситуацията в Община Велико Търново	3 стр.
1. Приоритет „Образование”	8 стр.
2. Приоритет „Здравеопазване”	14 стр.
3. Приоритет „Жилищни условия”	17 стр.
4. Приоритет „Заегост”	18 стр.
5. Приоритет „Върховенство на закона и недискриминация”	25 стр.
6. Приоритет „Култура”	26 стр.
III. Механизъм за управление	26 стр.
IV Механизъм за мониторинг и оценка	27 стр.
V. Заключение	27 стр.
VI. Таблица на план за действие	28 стр.